

The logo for LoS (Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt) is located in the top left corner. It consists of the letters 'LoS' in a white, sans-serif font, set against a dark blue background that is part of a tilted rectangular shape.

**Stichting Landelijk
Ongedocumenteerden Steunpunt**

Jaarverslag

2020

Inhoud

Over Stichting LOS	3
A. Regulier werk: informatievoor-ziening en informatieuitwisseling	4
B. Thematische inzet en lobby in 2020	6
B-1. Basisrechten ongedocumenteerden.....	6
B-2. Vreemdelingendetentie	9
C. Projecten	14
C-1. Project Monitoring effecten nieuw landelijk LVV-beleid en lobby	14
C-2. Project Dublinclaimanten.....	15
D. Randvoorwaarden	16
D-1. Organisatorische basis	16
D-2. Samenwerking	16
E. Financieel verslag 2020	17

Over Stichting LOS

Stichting LOS ondersteunt het netwerk van de hulpverlening aan mensen zonder verblijfsvergunning. Wij doen dat door :

- Informatievoorziening
- Netwerkbevordering
- gezamenlijke lobby op thema's die relevant zijn voor de hulpverlening aan mensen zonder verblijfsvergunning

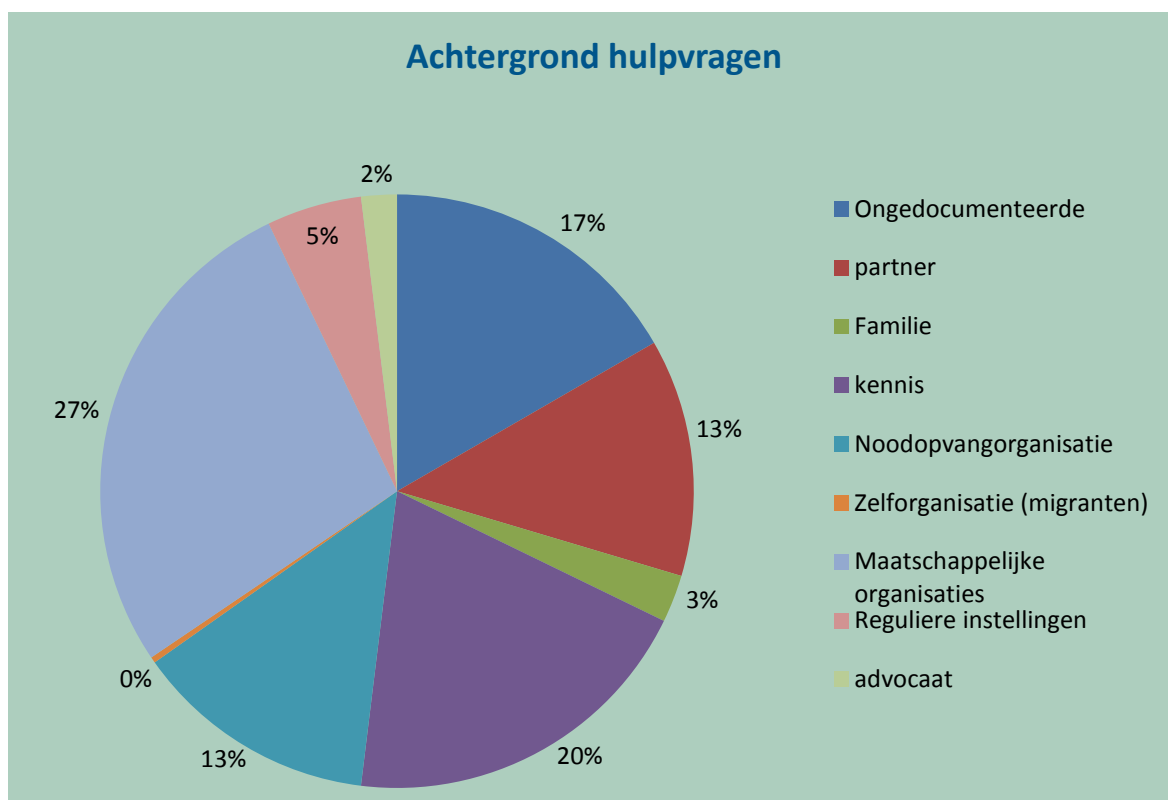
Daarnaast onderhoudt Stichting LOS het Meldpunt Vreemdelingendetentie, met als doel de omstandigheden in vreemdelingendetentie en tijdens uitzetting te verbeteren.

A. Regulier werk: informatievoorziening en informatie-uitwisseling

In 2020 heeft Stichting LOS, zoals gebruikelijk, twee-wekelijkse nieuwsbrieven verzorgd (één voor mensen die juridische hulp geven aan ongedocumenteerden, en één voor vrouwen- en migranten organisaties – die tweede wordt ook in het Engels vertaald). Bovendien organiseerden wij driemaal het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning (deels digitaal). Daarnaast waren wij telefonisch en per mail bereikbaar voor hulpvragen.

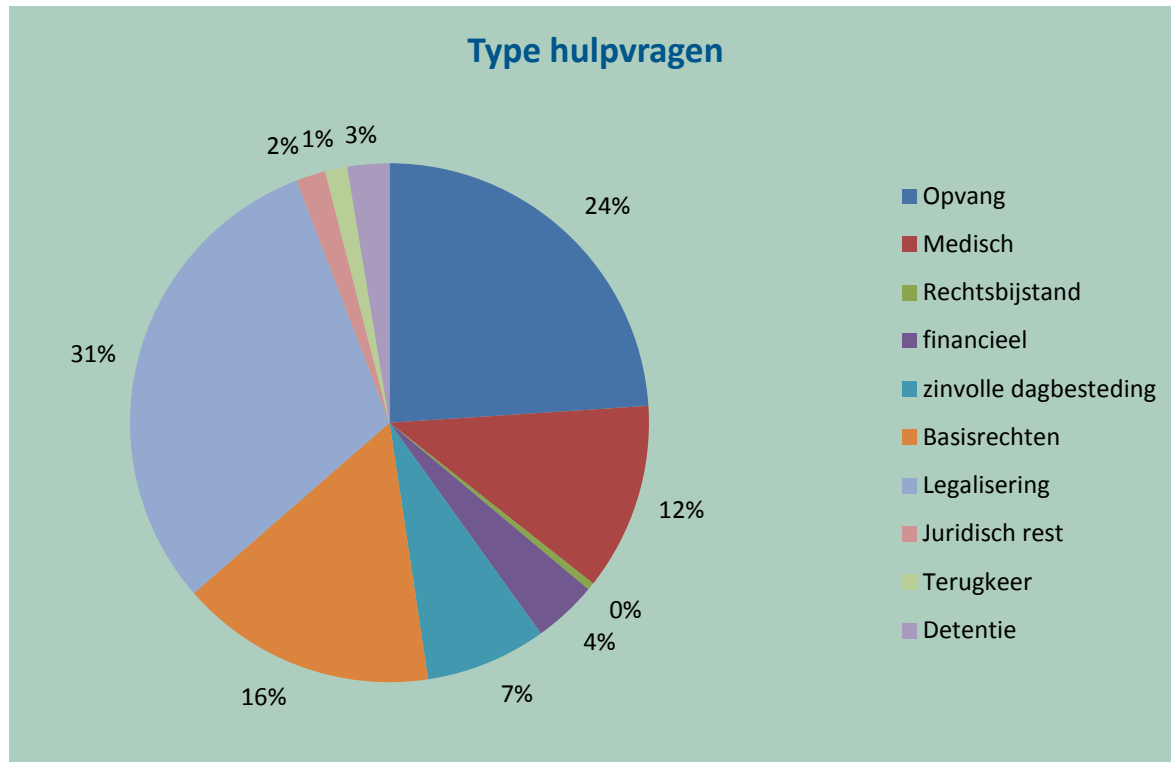
In de 2020 zijn in totaal 654 hulpvragen ontvangen waarvan 247 via de mail. Dit is 15% meer dan in 2019 toen we het hele jaar 570 hulpvragen ontvingen.

Ongeveer de helft van de vragen kwam van particulieren en de andere helft van instellingen, dat is vergelijkbaar met 2019. Zie hieronder het overzicht.



Bij ongeveer de helft van de hulpvragen is bekend wat de achtergrond van de ongedocumenteerde was: bij ongeveer de helft betrof het ex-asielzoekers. In 2019 was dit driekwart.

Hulpvragen in 2020 gingen vooral over legalisering (31%) en opvang (24%), zoals blijkt uit het diagram hieronder. Het aandeel opvangvragen was in 2019 nog 28% en is dus licht gedaald. Het aandeel vragen voor basisrechten was in 2019 nog 13% en is dus gestegen. Dit heeft te maken met het feit dat veel minder ex-asielzoekers hulp vroegen. Veel vragen over basisrechten en legalisering betroffen huwelijken en relaties.



B. Thematische inzet en lobby in 2020

Naast het reguliere werk hebben we ons in 2020 beziggehouden met de volgende thema's die relevant zijn voor de hulpverlening aan ongedocumenteerden en voor vreemdelingen in detentie.

B-1. Basisrechten ongedocumenteerden

1a Onderdak en levensonderhoud voor iedereen toegankelijk maken

De website www.stichtinglos.nl wordt veel gebruikt voor de adresgegevens van opvangorganisaties, deze hielden we ook in 2020 bij. Bovendien onderhielden we de contacten met lokale hulpverleners, o.a. door een regelmatig overleg over de LVV-ontwikkelingen.

Resultaten 2020:

- in het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning werd het thema onderdak op diverse manieren aan de orde gesteld: John van Tilborg vertelde over LVV-ontwikkelingen, Tom Waalewijn over het Netwerk Ongedocumenteerden Onderdak, en diverse organisaties vertelden over hulp aan dakloze ongedocumenteerde arbeidsmigranten in corona-tijd.
- In nauwe samenwerking met het ASKV in Amsterdam werd de lobby in de aanloop naar de verkiezingen van 2021 opgestart. Daarin speelt vanzelfsprekend het recht op onderdak een belangrijke rol. Dankzij onze inzet is in meerdere partijprogramma's het behoud van het recht op onderdak en begeleiding van ongedocumenteerden opgenomen.
- de NGO's uit vier LVV-steden houden nauw onderling contact. In 2020 vonden tien bijeenkomsten plaats (deels digitaal), we schreven een eigen tussenevaluatie die lokaal goed gebruikt is, en werkten aan een nieuwe tussenevaluatie die in januari 2021 wordt gepubliceerd.
- de noodzaak voor opvang naast de LVV-constructie wordt steeds duidelijker. We werkten mee aan het initiatief NOO (Netwerk Ongedocumenteerden Onderdak), wat opvang bij particulieren wil ondersteunen, zie de website www.noo.nl. Dit wordt ook het onderwerp voor de jaarlijkse beraadslag van de Raad van Kerken in 2021, waarbij wij mede-organisator zijn.
- de corona-maatregelen maakten veel ongedocumenteerde arbeidsmigranten werkloos. Diverse lokale organisaties boden corona-hulp. Waar zinvol informeerden we deze organisaties over de rechten van ongedocumenteerden en startten overleg met hen op. We nodigden de organisatie Woon! uit Amsterdam uit om de aanwezigen te informeren over huurrecht, bijvoorbeeld bij onderhuur.

1b Zinnige dagbesteding en onderwijs

In 2015 startten we met een werkgroep Zinnige dagbesteding en Onderwijs. Daarmee schreven we een Manifest, organiseerden twee conferenties, en lieten twee studenten onderzoek doen. Ook andere organisaties pakten het thema op, en gingen samenwerken. Het onderwerp wordt nu ook meegenomen in de inrichting van de LVV-opvang.

Stichting LOS houdt de ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en zinnige dagbesteding bij en plaatst updates op de website www.iedereen-aandeslag.nl.

Resultaten 2020:

- Organisaties die zich inzetten voor het recht op activering zijn vijf keer bij elkaar geweest om uit te wisselen. Toegang tot hoger onderwijs voor jongvolwassenen stond hierbij hoog op de agenda. Sinds corona wordt ook uitgewisseld over praktische zaken rondom cursussen op afstand.
- Het overleg met het Ministerie van Justitie en Veiligheid over beleidswijzigingen om activering van ongedocumenteerden in de LVV mogelijk te maken heeft tot niets geleid: het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is niet bereid tot meedenken.
- De plannen met de MBO-Raad om MBO-scholen te stimuleren meer ongedocumenteerden te accepteren als student zijn voorlopig uitgesteld i.v.m. corona. Wel heeft een bijeenkomst met de Haagse Hogeschool plaatsgevonden om mogelijkheden tot toelating van ongedocumenteerde studenten te onderzoeken. Dat blijkt in de praktijk nog juridische obstakels op te leveren, nader onderzoek is nodig.
- De casus van Anna, een Braziliaanse jongere die Verpleegkunde wilde studeren maar vanwege haar status niet toegelaten werd, heeft Startfoundation op het idee gebracht om een studiefonds voor dergelijke jongeren in te richten. Immers, als zij een sponsor hebben kunnen ze een studieverblijfsvergunning krijgen. Startfoundation wil hierbij helpen, en zo ook de situatie van deze jongeren inzichtelijk maken en pleiten voor makkelijkere statusverlening. Voornemen is om de eerste studenten in het studiejaar 2021-2022 gebruik te laten maken van dit fonds. Voor dit project werken wij nauw samen met ASKV en OKIA.

1c Website www.basicrights.nl blijven updaten

De website was een initiatief van lokale hulpverleners in de grote steden, Rode Kruis en Stichting LOS. Bij de lancering in 2017 is tevens een begin gemaakt met samenwerking tussen ongedocumenteerden in verschillende steden door middel van het Basic Rights Festival.

Resultaten 2020:

- De website blijft traag en daarom niet goed bruikbaar voor mensen die minder goed toegang tot het internet hebben. Enkele partijen (Rode Kruis en Amsterdam City Rights) proberen op een andere manier ongedocumenteerden te informeren over hun basisrechten. Stichting LOS onderzoekt samen met hen hoe de informatie beter gepresenteerd kan worden. Updaten van de website basicrights staat daarom nu op een laag pitje. We hopen hiervoor nieuwe mogelijkheden te vinden in samenwerking met Amsterdam City Rights in het Dublinproject.
- In het voorjaar 2020 zijn we enthousiast begonnen met voorbereidingen voor het Basic Rights Festival in 2020 bij BAK in Utrecht. Vanwege corona kon het Festival in 2020 helaas niet doorgaan.

1d Lopende onderwerpen

Enkele onderwerpen komen regelmatig terug op de agenda van Stichting LOS. Deze noemen we hieronder:

Veilige Aangifte. Internationaal wordt Nederland gezien als voorbeeld, vanwege het beleid van de politie om niet in te zetten op uitzetting bij ongedocumenteerden die aangifte willen doen. Stichting LOS participeerde in enkele (internationale) online-overleggen en was mee-lezer bij documenten over dit onderwerp. Samen

met Fairwork organiseerden we een overleg op 4 februari om veilige aangifte ook bij de Arbeidsinspectie ingang te doen vinden. Helaas is daar nog geen animo voor.

Toegang vrouwenopvang voor ongedocumenteerde slachtoffers van huiselijk geweld. Al jarenlang lobbyt Stichting LOS, samen met anderen, voor de juiste interpretatie van de EU-Slachtofferrichtlijn. Deze stelt dat ongedocumenteerde slachtoffers niet geweigerd mogen worden als ze opvang nodig hebben. In 2020 is de definitieve wijziging van de WMO ingevoerd, helaas alleen voor slachtoffers in een toelatingsprocedure. We schreven brieven aan TK-leden en overlegden met de Vrouwenopvang over dit onderwerp. Ook droegen we bij aan een document van PICUM met overzicht over beleid in diverse EU-landen.

Langdurig Ongedocumenteerde Ouderen. Dit onderwerp komt regelmatig terug. Er is een medewerker voor de Regenboog Amsterdam aangesteld om lobby rondom legalisering van deze groep op te starten. Zij heeft nu twee onderzoeken geïnitieerd, één juridisch en één over de leefsituatie. Stichting LOS is nauw betrokken bij de ontwikkelingen.

Duldung. Nederland heeft geen oplossing voor ongedocumenteerden die geen status kunnen krijgen en ook niet kunnen terugkeren. In Duitsland houdt de Duldung deze groep mensen in beeld, en biedt ook uitwegen uit de illegaliteit voor mensen met Duldung die werk vinden of een vakopleiding afronden. We proberen deze optie bespreekbaar te maken in Nederland, door deze te presenteren waar mogelijk.

Voorlichtingen. Stichting LOS wordt regelmatig gevraagd om haar expertise te delen met anderen. Bijvoorbeeld bij de gezamenlijke scholen in de Bijlmer, bij de Amsterdamse Gemeente, bij het Annahuis in Breda over EU-migranten. Bovendien worden we regelmatig gevraagd voor input bij onderzoeken.

B-2. Vreemdelingendetentie

Sinds 2010 onderhoudt Stichting LOS het Meldpunt Vreemdelingendetentie, met als doel het verbeteren van de omstandigheden in vreemdelingendetentie. Het Meldpunt biedt een luisterend oor aan vreemdelingen in detentie, waardoor we de detentieomstandigheden monitoren en proberen te verbeteren. We ondersteunen individuele klachtprocedures, we bespreken onze ervaringen met de directie en we brengen structurele misstanden onder de aandacht van politici, beleidsmakers en media. Dat doen we onder meer door het schrijven van brieven en het uitbrengen van nieuwsbrieven en rapporten. Door de helpdeskfunctie is het Meldpunt een unieke bron van informatie over de situatie binnen vreemdelingendetentie, die op geen enkele andere manier beschikbaar is.

2a Meldpunt Vreemdelingendetentie: corona

Het jaar 2020 kenmerkte zich door de corona-maatregelen die grote gevolgen hadden voor de vreemdelingen in detentie. Vanaf half maart is het Meldpunt veelvuldig gebeld hierover. Angst, onzekerheid en verveling hadden de overhand. Ingeslotenen hebben een groot deel van het jaar 20 à 21 uur per etmaal in hun cel door moeten brengen vanwege de groepsgrootte en personeelstekort. In maart werden terugkeergesprekken van DT&V opgeschort en vluchten naar het buitenland waren vanaf eind maart beperkt en voor sommige landen volledig opgeschort. Bovendien waren de risico's voor ingeslotenen bij het uitbreken van een besmetting aanzienlijk, naar inschatting van het Meldpunt. Dat leidde ertoe dat het Meldpunt meermalen opriep tot het vrijlaten van ingeslotenen, onder meer samen met Amnesty International en Dokters van de Wereld. Tussen maart en mei werden 390 mensen vrijgelaten uit vreemdelingendetentie, waaronder 70 Dublinclaimanten die elders werden opgevangen. Volgens de overheid en de rechtbanken was er voor de andere ingeslotenen nog steeds zicht op uitzetting waardoor zij vastgehouden bleven.

De maatregelen creëerden grote beperkingen:

- Activiteiten werden nog verder beperkt, onder meer omdat de sport en recreatie zalen voor het grootste deel gesloten zijn gebleven.
- In augustus, september en oktober zijn er uitbraken geweest waarna stevige quarantaine-maatregelen werden genomen en meerdere (delen van) afdelingen de facto in lockdown werden gesteld (23u gesloten deur), in enkele gevallen zelfs 10 tot 14 dagen.
- Keukengebruik was beperkt, evenals het invoeren van goederen (kleding).
- Bezoek werd beperkt. Regelmatig mocht het bezoek niet plaatsvinden of alleen op hele specifieke tijden, zoals vroeg in de ochtend. Plexiglas van tafel tot plafond bemoeilijkte de gesprekken.
- De nieuw ingestelde mogelijkheid van Skypen was voor sommigen een goed alternatief, anderen meldden dat ze meermalen technische problemen hadden en de procedure te omslachtig was.

Het Meldpunt heeft in oproepen op sociale media, richting de directie van detentiecentrum Rotterdam, het verantwoordelijke ministerie en de politiek aangedrongen op betere coronamaatregelen en betere communicatie naar ingeslotenen. Voorbeelden van onze activiteiten richting publiek en politiek:

- Drie brieven aan Tweede Kamer en Staatsecretaris over de corona-maatregelen kregen veel aandacht en leidden tot Kamervragen.
- In de dagen van de eerste coronabeperkingen, 9-24 maart, heeft het Meldpunt een liveblog

bijgehouden. Deze werden steeds ook naar ingeslotenen gestuurd waar wij contact mee hebben gehad die voorgaande maand.

- Het Meldpunt was vijf keer op radio/tv (onder andere EenVandaag en Reporter Radio van NPO radio1) om te praten over de situatie in vreemdelingendetentie en werd genoemd in artikelen in NOS, Parool, Volkskrant en NRC, plus drie bekende weblogs.
- Op Facebook en LinkedIn kreeg het Meldpunt veel betrokkenheidsacties (likes, delen en commentaar) en in totaal 225 nieuwe volgers. Op Twitter bereikten een aantal tweets zelfs meer dan 10.000 schermen en 500 tot zelfs 800 interacties (kliks, likes, retweets, etc).

Bovendien heeft het Meldpunt ingeslotenen ondersteund bij het opstellen van in totaal 44 klachten over de corona-maatregelen in detentie. De meest in het oog springende zaken:

- Handzeep werd niet verstrekt, de directie vond dat men de douche/shampoo moest gebruiken die standaard al werd verstrekt. Desinfectiepalen in de gezamenlijke ruimtes lieten lang op zich wachten, en bleken aan het einde van het jaar nog steeds niet aanwezig op verschillende afdelingen of bijvoorbeeld naast de sporttoestellen op de luchtplaats.
- Er is niet geprobeerd om het gebruik van meerpersoonscellen terug te dringen, zoals door toezichthouder Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) is geadviseerd en elders in het gevangeniswezen wel is ingevoerd in mei en juni.
- Mondkapjes zijn verboden voor ingeslotenen. Detentiepersoneel draagt ze vanaf 6 oktober, maar er wordt regelmatig opgemerkt dat lang niet alle medewerkers dat correct en consequent doen. Gevoelens van onveiligheid komen steeds terug in de gesprekken met ingeslotenen, zeker qua besmettingsgevaar in publieke ruimtes waar men elkaar of personeelsleden spreekt of langs elkaar loopt.

2b Meldpunt Vreemdelingendetentie: regulier werk

En natuurlijk ontvingen we veel telefoontjes en ondersteunden we de klachten van vreemdelingen in detentie.

- In 2020 ontving het Meldpunt 1097 telefoontjes, dat is vergelijkbaar met 2019 (1166 telefoontjes) en veel meer dan in 2018 (736 telefoontjes). We hadden contact met 186 verschillende personen, iets minder dan in 2019 (202 personen) maar meer dan in 2018 (152 personen). Hierbij moet de veel lagere bezetting in detentie in het oog gehouden worden: er zaten in 2020 25% minder mensen in vreemdelingendetentie dan in 2019 (geschat op basis van voorlopige bezettingscijfers).
- De meeste telefoontjes gingen over het inwinnen van praktische informatie en het indienen van een klacht. Vaak belde men ook om gewoon even te kunnen praten. Van de 186 mensen die belden hadden er 75 een Marokkaanse of Algerijnse achtergrond, en 10 kwamen uit Afghanistan. Andere bellers komen uit 32 verschillende landen. In 2019 kwam de helft van de bellers uit Marokko of Algerije.
- Het Meldpunt bezocht regelmatig individuele ingeslotenen en werkte samen met de Bezoekgroep van Detentiecentrum Rotterdam om meer bezoek te organiseren voor personen die dat goed konden gebruiken. Ook werd met een aantal lokale groepen een kaartenactie uitgevoerd.
- De Commissie van Toezicht nam vanaf het moment van de eerste coronabeperkingen ruim twee maanden geen klachten in ontvangst, een grote inperking van het klachtrecht waar het Meldpunt in april een brief over heeft geschreven aan de Commission for the Prevention of Torture.

- In 2020 heeft het Meldpunt in totaal 112 klachten ingediend namens ingeslotenen van het Detentiecentrum Rotterdam, tegen 242 in 2019. Dat heeft enerzijds met de lagere bezetting te maken, anderzijds blijkt hieruit ook dat voor zowel bellers als de medewerkers van het Meldpunt de effecten van de corona-maatregelen prioriteit hadden.
- Veelgehoorde redenen om te klagen waren de coronamaatregelen (44 klachten opgesteld), isolatie/quarantaine/afzondering in eigen cel (34), en opgelegde maatregelen, met name overplaatsing naar de beheersafdeling (12). Omdat sommige klachten meerdere onderwerpen betroffen zijn een deel van deze klachten door de Commissie van Toezicht (CvT) opgesplitst in losse klachtnummers, 206 in totaal.
 - o Van deze 206 klachten zijn er per januari 2021 35 als niet-ontvankelijk beoordeeld, meestal vanwege het ontbreken van een handtekening (helaas bleek het dit jaar vaak moeilijk om de klacht binnen 7 dagen heen en weer te sturen naar DCR voor de ondertekening door de ingeslotene). Nog eens 50 klachten zijn ingetrokken of niet doorgezet door de klager, bijvoorbeeld na vrijlating. Van de overige 121 klachten zijn er 90 nog niet behandeld door de CvT.
 - o In 27 gevallen heeft het Meldpunt de klager vertegenwoordigd bij behandeling door de Commissie van Toezicht, soms schriftelijk, veelal tijdens een zitting. Over 31 klachten is een uitspraak gedaan door de CvT: 19 werden na beoordeling alsnog ongegrond verklaard, 12 klachten (deels) gegrond.
 - o De gegrond verklaarde klachten gingen met name over isolatieplaatsingen. Daarnaast is één klager in het gelijk gesteld bij een klacht over geboeid vervoer en één over een ongefundeerde plaatsing naar de beheersafdeling.
- in totaal zijn 26 beroepen bij de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugddetentie (RSJ) ingediend in 2020, tegen 62 in 2019. Hiervan betroffen 12 klachten die in 2020 waren ingediend bij de CvT, de overige 14 zijn beroepen n.a.v. uitspraken over eerder ingediende klachten. Er zijn bijzonder weinig beroepen behandeld in 2020, van 8 beroepszaken hebben wij een uitspraak binnen gekregen, 21 beroepszaken die het Meldpunt heeft ingediend staan voor zover wij weten nog open (waarvan 3 uit 2019).

We zien dus al met al dat er minder klachten werden ingediend en beroepszaken gestart, met name in het eerste half jaar. Dat heeft alles te maken met het uitbreken van de coronacrisis en de genoemde vrijlatingen. De aandacht van de bellers en van het Meldpunt ging er naar uit om de coronaveiligheid en -beperkingen op andere manieren aan te kaarten dan via klachten, mede omdat de Commissie van Toezicht twee maanden lang überhaupt geen klachten in ontvangst nam en snelle actie op genoemde punten gewenst was.

Het Meldpunt overlegde met NJCM-PILP (Public Interest Litigation Project van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten) over de mogelijkheden om verandering af te dwingen over enkele structurele misstanden in vreemdelingendetentie via een proefproces. Dit betreft zowel isolatieplaatsingen als geboeid vervoer. Dit is een meerjarig traject.

In 2020 schreven we meerdere rapporten en artikelen:

- in september 2020 kwam het rapport '[Isolatie in vreemdelingendetentie](#)' uit, dat voortbouwt op het eerdere gelijknamige rapport uit 2015. Onderzoek en publicatie van het rapport zijn uitgevoerd door

Lilian Hesselink (deeltijd coördinator van het Meldpunt Vreemdelingendetentie) in samenwerking met Dokters van de Wereld en Amnesty International.

- Revijara Oosterhuis publiceerde namens het Meldpunt een samenvatting van het rapport met een update over de relevante gevolgen van de coronacrisis in *Journal Vreemdelingenrecht* van december 2020.
- Tien Nederlandse non-gouvernementele organisaties (NGO's), waaronder Stichting LOS, hebben een rapport opgesteld over de implementatie van het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (CERD) in Nederland. De rapportage bevat het perspectief van het maatschappelijk middenveld op de implementatie van het Internationale Verdrag inzake Rassendiscriminatie door het Koninkrijk in de afgelopen 5 jaar. Een van de kwesties waarover geschreven werd is het inhumane karakter van vreemdelingendetentie
- Maandelijks werd een email nieuwsbrief gepubliceerd. Twee vrijwilligers zijn betrokken om de nieuwsbrief te vertalen in Engels en Frans. De vertaalde nieuwsbrieven worden ook gestuurd naar de ingeslotenen waar wij contact mee hebben.

2c Monitoring uitzettingen

In 2018-2019 heeft het Meldpunt een pilot van 6 maanden uitgevoerd om te onderzoeken of monitoring van uitzettingen zinvol zou zijn. Resultaat van deze pilot is een verslag over 15 gemonitorde uitzettingen. Hieruit blijkt dat tijdens uitzettingen vergelijkbare misstanden plaatsvinden als tijdens vreemdelingendetentie (zoals isolatie en geboeid vervoer), maar dat het voor vreemdelingen nog moeilijker is om daarover te klagen. Stichting LOS zet de kennis en faciliteiten van het Meldpunt in om ook klachten over de werkwijze van overheidsdiensten tijdens uitzettingen te ondersteunen.

Resultaten 2020:

- In januari 2020 heeft een gesprek met de Inspectie Justitie en Veiligheid plaatsgevonden over het rapport. De Inspectie gaf toe dat hun wijze van inspecteren misstanden tijdens uitzettingen niet zichtbaar maakt. Ze kondigden dan ook aan te stoppen met deze inspecties. Dat maakt het nog belangrijker dat het Meldpunt misstanden blijft monitoren.
- In de eerste helft van 2020 hebben vanwege de sluiting van het luchtruim nauwelijks uitzettingen plaatsgevonden. Tot en met november 2020 zijn ongeveer 1.470 vreemdelingen gedwongen uitgezet, waar dat in 2019 nog 2.760 personen betrof. Het Meldpunt heeft contact gehad met een zestal personen na hun uitzetting. Twee daarvan hebben met hulp van het Meldpunt een klacht ingediend bij de Koninklijke Marechaussee over geweldstoepassing tijdens hun uitzetting.
- Er zijn voor het eerst klachten ingediend over de praktijk van het plaatsen in een isoleercel van mensen die de volgende dag worden uitgezet. In één geval is iemand ook in het gelijk gesteld omdat de isolatie niet was gemotiveerd door de directie.
- Het Meldpunt bracht op 16 december een veelgelezen statement naar buiten toen een groepsuitzetting naar Nigeria doorging. Dit vlak nadat het Kabinet een verscherpte lockdown had afgekondigd en met 'code oranje' reizen naar het buitenland sterk afraadde, i.v.m. verspreiding van het coronavirus.

2d Voortgaande opvolging van wetsvoorstel Terugkeer en Vreemdelingenbewaring

Het wetsvoorstel Terugkeer en Vreemdelingenbewaring is al in 2013 in internetconsultatie gegaan en in 2015 gepubliceerd. Met deze wet wordt vreemdelingendetentie losgemaakt van het strafrecht en ontstaat meer ruimte voor een lichter regime. In 2019 werd een 'novelle' gepubliceerd, nét voor de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer. Daarop is het teruggezonden naar de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel is daar nog steeds in behandeling.

Het Meldpunt Vreemdelingendetentie reageerde al diverse keren op dit wetsvoorstel en blijft dit doen tijdens de behandeling in de Tweede en Eerste Kamer. Na invoering van het nieuwe regime zal het Meldpunt de effecten natuurlijk monitoren.

Resultaten 2020:

- Het gewijzigde wetsvoorstel met novelle is behandeld in de Tweede Kamer op 10 september. Het Meldpunt stuurde op 24 augustus een brief aan de Kamerleden waarin ze aandacht vroeg voor de gewijzigde focus van het Wetsvoorstel: het krijgt een steeds punitiever karakter. De informatie van het Meldpunt, met name over het beleid van de lockdown, is door de meeste linkse partijen gebruikt om kritische vragen te stellen.
- In gesprekken en briefwisselingen met de directie van het detentiecentrum en het ministerie van Justitie en Veiligheid werden zowel de uitkomsten en conclusies van het herhaalde onderzoek over isolatieplaatsingen gedeeld als de zorgen over de novelle.

C. Projecten

Naast het reguliere werk hebben we ook projectfinanciering gezocht voor de volgende projecten.

C-1. Project Monitoring effecten nieuw landelijk LVV-beleid en lobby

Toelichting: het doel van dit project is om de ontwikkelingen in de lokale BBB- en LVV-instellingen beter te monitoren: wie mag van de opvang gebruik maken, hoe stromen de opgevangen vreemdelingen uit, en hoe vergaat het de geweigerde ongedocumenteerden? Als deze informatie gezamenlijk gemonitord en gedeeld wordt, hebben organisaties meer inzicht in hun eigen werk en dat van collega-organisaties. Daarmee kunnen zij hun werk verbeteren en kan de lobby bij de lokale en landelijke overheid effectiever worden vormgegeven. Dit project is ontwikkeld in samenwerking met ASKV Amsterdam.

Het project is eind 2018 uitgerold in de vier LVV steden Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven. In 2019 hebben organisaties zich ingespannen om de data op elkaar af te stemmen. Eind 2019 werd de vraag gesteld of dit beoogde doel wel haalbaar was. Stichting LOS heeft zich in 2020 ingezet om te komen tot oplossingen.

De monitoring was bedoeld om meer inzicht in het eigen werk van de organisaties mogelijk te maken, en deze inzichten te gebruiken voor versterking van de landelijke lobby voor het verbeteren van de leefomstandigheden van ongedocumenteerden. Door de intensieve samenwerking is het wel gelukt om deze lobby meer vorm te geven.

Resultaten 2020:

- Met de NGO's is geprobeerd te komen tot een betere monitoring en matching van data. In maart 2020 en in december 2020 zijn concept-rapporten gemaakt met de data uit de monitor. Helaas was het resultaat onbevredigend, de cijfers uit onze Monitor matchten niet met de cijfers die de gemeenten en het Rijk publiceerden. Daarom hebben de gezamenlijke NGO's helaas moeten besluiten om geen cijfers te vermelden in de eigen rapportages over de ontwikkelingen in de LVV's.
- Als voorbereiding op de verkiezingen is door de gezamenlijke NGO's in 2020 een brief gestuurd naar de partijcommissies die het verkiezingsprogramma schrijven, met onderwerpen die de NGO's belangrijk vinden. Met de SP, ChristenUnie en CDA is nog direct contact geweest, onder andere in de vorm van werkbezoeken. Eind 2020 is met de gezamenlijke NGO's een verkiezingsbarometer www.kiesvoorongedocumenteerden.nl gemaakt, die Stichting LOS bijhoudt.
- VluchtelingenWerk en de gezamenlijke NGO's hebben besloten om de terugkeer van de Discretionaire Bevoegdheid tot speerpunt in de verkiezingscampagne te maken. Samen met ASKV en VluchtelingenWerk is eind 2020 een expertmeeting over dit onderwerp georganiseerd. Met de uitkomsten van deze expertmeeting wordt vervolgens de lobby verder uitgezet.

C-2. Project Dublinclaimanten

Toelichting: asielzoekers die via een ander land Europa binnenkwamen, worden door Nederland verwezen naar het land van eerste aankomst. Het gaat inmiddels om ongeveer de helft van de asielzoekers. Voor veel asielzoekers is het indienen van een asielverzoek in het land van eerste aankomst problematisch, bijvoorbeeld omdat de opvang in dat land tekortschiet, omdat ze kennissen en familie in Nederland hebben, of omdat hun kansen op asiel in Nederland beter zijn. Een deel van hen kiest ervoor om 18 maanden 'onder te duiken', omdat daarmee de Dublinclaim op het eerste land vervalt.

Dit project is bedoeld om de situatie van Dublinclaimanten in Nederland onder de aandacht te brengen door publiek en politiek hierover te informeren, met de bedoeling om de uitvoering van de DublinVerordening te beïnvloeden. Bovendien zal informatie worden gegeven aan Dublinclaimanten in Nederland om hen zo te ondersteunen bij het bepalen van hun overlevingsstrategie.

Resultaten 2020:

- Dit project bevindt zich nog steeds in de voorbereidende fase. Het projectvoorstel is herschreven na overleg met, en input van Amsterdam City Rights en STIL, maar nog niet ingediend.

D. Randvoorwaarden

Het draaiend houden van het kantoor van Stichting LOS kost vanzelfsprekend ook tijd. Dit betreft bijvoorbeeld intern overleg, overleg met het bestuur en met andere partners in het veld, bijwonen van netwerkbijeenkomsten, overleg met fondsen en het schrijven van projectvoorstellen.

D-1. Organisatorische basis

Sindsvoorjaar2020 zijn twee nieuwe leden toegetreden tot het **bestuur** van Stichting LOS. De functie van voorzitter is nog vacant, omdat een beoogd voorzitter door ziekte niet kon aantreden.

De **Raad van Advies** is in 2020 één keer bijeengekomen. De structurele ondersteuning van **MARA** is in 2020 omgevormd tot ondersteuning op afroep.

D-2. Samenwerking

Ook in 2020 werkten we vanzelfsprekend nauw samen met **lokale hulpverleners** uit het hele land. Daarnaast werkten we samen met **thematische organisaties** zoals bijvoorbeeld Amnesty International, VluchtelingenWerk, Dokters van de Wereld en het NJCM (Nederlands Juristencomité voor de Mensenrechten) dat o.a. de schaduwrapportages bij mensenrechtenverdragen coördineert. Deze netwerken bleven we onderhouden door regelmatig contact.

Voor onze **Europese samenwerking** maakten we dankbaar gebruik van het netwerk via PICUM.

E. Financieel verslag 2020

De resultaatrekening sluit met een positief resultaat van € 17.443, vooral veroorzaakt door onderbesteding op de Basistaken, deels ten gevolge van de coronacrisis. De inkomsten en uitgaven op het Meldpunt Vreemdelingendetentie waren hoger dan vorig jaar, omdat we konden investeren in urenuitbreiding om de groei van het aantal meldingen op te kunnen vangen. De werkdruk op Het Meldpunt nam toe door de coronacrisis. Deze inkomsten en uitgaven op Het Meldpunt waren met elkaar in evenwicht.

De baten en lasten zijn over 2020 substantieel hoger dan over 2019. Dit komt niet alleen door de personele uitbreiding bij het Meldpunt Vreemdelingendetentie, maar ook door het project Monitoring BBB, een samenwerkingsproject met andere partners. Net als in 2018 kregen we hiervoor baten die we grotendeels moesten uitbetalen aan deze partners. In 2018 lagen de baten en lasten ook rond de 170.000 euro. In 2019 waren er voor dit project geen inkomsten en nauwelijks uitgaven, waardoor de baten en lasten lager waren. Dit project is ook in 2020 nog niet afgerond en fondsen zullen dus doorgeschoven worden naar 2021.

Een correctie die in deze jaarrekening is doorgevoerd is de bijdrage van het Maagdenhuis, die in 2019 wel was betaald, maar ten onrechte niet in de jaarrekening was opgenomen. Daarom staat deze bijdrage – die ook in 2020 werd betaald – nu dubbel in de baten bij het Meldpunt Vreemdelingendetentie. Het project Dublinclaimanten is in 2020 niet gerealiseerd door de coronacrisis en staat in het Werkplan en de Begroting van 2021.

Het overschot op Basistaken komt deels omdat activiteiten niet zijn doorgegaan vanwege de coronacrisis, deels omdat de uitbreiding van de huisvesting niet is doorgegaan vanwege het thuiswerken en deels omdat giften en contributies bij deze post zijn opgenomen, terwijl die niet specifiek voor deze post zijn bedoeld. Wij willen de giften en donaties gebruiken om enig reserve op te bouwen, omdat we merken dat het saldo van de bankrekening elk jaar rond het uitbrengen van de jaarrekening zeer laag is, omdat sommige fondsen pas uitbetalen nadat het project is afgerond en verantwoord. De rest van het overschot op Basistaken zal wellicht (deels) terugbetaald moeten worden aan de fondsen, hoewel we een deel van het overschot ook zouden willen gebruiken om de tijdelijk hogere uitgaven in 2021 te dekken op personeelskosten bij het Meldpunt Vreemdelingendetentie, omdat we vanwege verlof van de coördinator een half jaar lang een vervanger hebben ingehuurd die vanwege zijn ervaring een paar treden hoger op de salarisschaal zit.

The logo for Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (LOS) features the letters 'LOS' in a bold, white, sans-serif font. The letters are set against a dark blue background that is tilted at an angle, creating a dynamic, modern look.

Stichting Landelijk
Ongedocumenteerden
Steunpunt

Hang 16
3011 GG Rotterdam

010 7470156
info@stichtinglos.nl

www.stichtinglos.nl

Rekeningnummer: NL72 INGB 0009 552 448
t.n.v. Sticht Landel Ongedocument Steunpunt te Rotterdam
RSIN/fiscaal nummer: 811930634
KVK Utrecht: 30187641
Stichting LOS heeft een ANBI-status